Latvijas Nacionālais kultūras centrs

Filma “Kas te tik laikmetīgs? Katrīna Neiburga”

Informatīvie un metodiskie materiāli

SIA “Platforma filma”

Elza Ēķe

Elizabete Šatrovska

Baiba Guste

Teksta redaktore:

Elita Priedīte

Rīga

2016

SATURS

1. METODISKIE NORĀDĪJUMI UN IETEIKUMI FILMAS "KAS TE TIK LAIKMETĪGS? KATRĪNA NEIBURGA" IZMANTOŠANAI MĀCĪBU PROCESĀ 3
1.VARIANTS – DISKUSIJA (SKOLOTĀJAM) 4
2.VARIANTS – ESEJA (SKOLOTĀJAM) 6
3.VARIANTS – INDIVIDUĀLS RADOŠAIS DARBS "EKSPERIMENTS" (SKOLOTĀJAM) 9
2. FILMAS IZKLĀSTS PA MINŪTĒM 12
3. INFORMĀCIJA PAR FILMU 13
JĒDZIENI 13
KATRĪNAS NEIBURGAS RADOŠĀ BIOGRĀFIJA 14
VISPĀRĪGS KATRĪNAS NEIBURGAS MĀKSLAS RAKSTUROJUMS 15
FILMĀ IETVERTO KATRĪNAS NEIBURGAS MĀKSLAS DARBU RAKSTUROJUMS 16
IZMANTOTĀ LITERATŪRA 23

1. METODISKIE NORĀDĪJUMI UN IETEIKUMI FILMAS "KAS TE TIK LAIKMETĪGS? KATRĪNA NEIBURGA" IZMANTOŠANAI MĀCĪBU PROCESĀ

Filmu cikla "Kas te tik laikmetīgs?" izmantošanas mērķi mācību procesā.

- Veicināt izglītojamo izpratni par laikmetīgās mākslas nozīmi, tās daudzveidību saturiskajā un formālajā aspektā Latvijas kultūrvides kontekstā.
- Pilnveidot audzēkņu zināšanas par konkrēto Latvijas laikmetīgās mākslas pārstāvju radošo darbību.
- Rosināt audzēkņu kritiskās domāšanas pilnveidi caur Latvijas laikmetīgās mākslas pārstāvju daiļrades izpēti, salīdzinājumu, dekonstrukciju un analīzi.
- Izmantojot gūtās zināšanas, atziņas un prasmes, veicināt izglītojamo individuālo radošo darbību.

Mērķauditorija: 16 – 19 gadu veci jaunieši.

Filma "Kas te tik laikmetīgs? Katrīna Neiburga":

https://www.youtube.com/watch?v=hWg0TdQmHTc&t=1158s

1.VARIANTS – DISKUSIJA (SKOLOTĀJAM)

Laiks: 1 mācību stunda

Mācību uzdevuma mērķis: pielietot esošās un gūt jaunas teorētiskās zināšanas par laikmetīgo mākslu Latvijas kultūrvides kontekstā, argumentēt savu viedokli par laikmetīgās mākslas parādībām un procesiem.

Mācību stundas uzdevums: mācīt izglītojamajiem pielietot zināšanas un savu iepriekšējo pieredzi, kā arī gūt jaunu informāciju; rosināt izglītojamos tālākai tēmas apguvei.

Uzdevums izglītojamajiem: noskatīties filmu un, pielietojot iepriekšējo pieredzi, definēt laikmetīgās mākslas jēdzienu, kā arī iesaistīties aktīvā diskusijā par šādām tēmām:

1. **Māksliniekam nepieciešamās īpašības un prasmes 21. gadsimtā. Katrīnas Neiburgas piemērs. (Īsi komentēt vienu būtiskāko diskusijas rezultātā gūto atziņu)**
2. **Mākslinieka atbildība, mākslas un ētikas robežsituācijas. (Īsi komentēt vienu būtiskāko diskusijas rezultātā gūto atziņu)**

Izglītojamā ieguvums: būs gūts ieskats Latvijas laikmetīgās mākslas pārstāvja radošajā darbībā, kā arī laikmetīgās mākslas neviennozīmīgā satura interpretācijā, vizuālās mākslas komunikatīvo funkciju daudzveidībā; attīstītas skolēna domāšanas, novērošanas, salīdzināšanas spējas.

Vērtēšanas kritēriji: izglītojamo izpratne par laikmetīgo mākslu, līdzdalība mācību stundas darbā, attieksme pret mācību darbu. Mācību procesa sasniegumu vērtēšanai jāizmanto i/ni.

Mācību tehniskie līdzekļi: dators, projektors, pieeja internetam, filma "Kas te tik laikmetīgs? Katrīna Neiburga".

Darba piederumi un materiāli izglītojamajam: A4 pierakstu lapa, pildspalva, zīmulis.

Rezultātu prognoze: izglītojamie spēj patstāvīgi pielietot teorētiskās zināšanas un prot tās aktīvi izmantot mācību uzdevuma veikšanas laikā; spēj interpretēt mācību vielas saturu, argumentēt un pamatot savu viedokli, spēj saistīt jauniegūtās zināšanas, informāciju, pieredzi un iemaņas ar jau esošo, ir pilnveidojuši kritiskās un radošās domāšanas spējas, socializēšanās prasmes.

Nodarbības apraksts.

- Pirms filmas skatīšanās pedagogs iepazīstina ar mākslinieces biogrāfiju, radošo darbību (var tikt izmantots informatīvais materiāls).
- Skolēni nodarbības laikā skatās visu filmu (26 min.) vai arī tās fragmentus, atkarībā no izvēlētās tēmas.
- Pēc filmas noskatīšanās pedagogs organizē un vada diskusiju, izvēloties kādu no saistītajām tēmām.

1. **Māksliniekam nepieciešamās īpašības un prasmes 21. gadsimtā. Katrīnas Neiburgas piemērs. (4:11–13:58; 20:35–25:13)**

   Kādas īpašības ir nepieciešamas un būtu jāattīsta māksliniekam 21. gadsimtā?

   Vai un kādas īpašības un prasmes atšķir mākslinieku no citiem sabiedrības locekļiem?

   Par kādām mākslinieces piemītošām rakstura īpašībām liecina Katrīnas Neiburgas mākslas darbi? Kā šie mākslas darbi atspoguļo Katrīnas Neiburgas personību?

2. **Mākslinieka atbildība, mākslas un ētikas robežsituācijas. (6:43–12:40; 16:12–18:42)**

   Vai un kādā veidā, radot mākslas darbus, ir jāņem vērā ētikas normu ievērošana?

   Vai mākslas vārdā ētikas normu pārkāpšana ir attaisnojama?

   Kādā veidā izpaužas mākslas un ētikas robežsituācijas Katrīnas Neiburgas mākslas darbu piemēros?

   Kādi vēl diskutabli piemēri Latvijas un pasaules kontekstā ir bijuši aktuāli saistībā ar ētikas normu pārkāpšanu, radot mākslas darbus?

- Pēc diskusijas pedagogs var aicināt skolēnus īsi komentēt vienu būtiskāko diskusijas rezultātā gūto atziņu.

2.VARIANTS – ESEJA (SKOLOTĀJAM)

Laiks: 1 mācību stunda

Mācību uzdevuma mērķis: pielietot esošās un gūt jaunas teorētiskās zināšanas par laikmetīgo mākslu Latvijas kultūrvides kontekstā, argumentēt savu viedokli par laikmetīgās mākslas parādībām un procesiem.

Mācību stundas uzdevums: izglītojamajiem patstāvīgi jāveic laikmetīgās mākslas izpēte, kas nodrošina iegūto teorētisko un praktisko zināšanu nostiprināšanos.

Uzdevums izglītojamajiem: noskatīties filmu par Katrīnu Neiburgu, izpildīt mājasdarbu (darba lapa nr. 1), tas ir, veikt divu mākslinieces Katrīnas Neiburgas darbu salīdzinošu izpēti, iesniegt pedagogam veikto mājasdarbu.

Izglītojamā ieguvums: būs guvis ieskatu Latvijas laikmetīgās mākslas pārstāvja radošajā darbībā; nostiprinājis un pielietojis teorētiskās un praktiskās zināšanas laikmetīgās mākslas izpētē, pilnveidojis spēju interpretēt tās saturu, argumentēt un pamatot savu viedokli, no tā izrietoši attīstījis kritiskās un radošās domāšanas spējas. Rosināta vērtību izzināšana un attieksmes veidošana mākslas un kultūrvides kontekstā.

Vērtēšanas kritēriji un forma: izglītojamā iesniegtā mājasdarba (darba lapas nr. 1) secīga un pilnīga izpilde, izpratne par laikmetīgās mākslas formālajiem un saturiskajiem aspektiem, līdzdalība mācību stundas darbā, attieksme pret mācību darbu. Mācību procesa sasniegumu vērtējumā jāizmanto vērtēšanas forma 1/10.

Mācību tehniskie līdzekļi: dators, projektors, pieeja internetam, filma "Kas te tik laikmetīgs? Katrīna Neiburga".

Darba piederumi un materiāli izglītojamajam: A4 pierakstu lapa (darba lapa nr. 1), pildspalva, zīmulis. Mājasdarba izpildei – dators, pieeja internetam, A4 pierakstu lapa (darba lapa nr. 1), pildspalva, zīmulis.

Rezultātu prognoze: izglītojamie spēj patstāvīgi pielietot teorētiskās zināšanas un prot tās aktīvi izmantot mācību uzdevuma veikšanas laikā, izpildot uzdoto mājasdarbu; spēj interpretēt laikmetīgās mākslas satura un formālos aspektus, pamatoti argumentēt savu viedokli; spēj saistīt un sintezēt jauniegūtās zināšanas, informāciju, pieredzi un iemaņas ar jau esošo, ir pilnveidojuši kritisko un radošo domāšanu.

Nodarbības apraksts.

- Pirms filmas skatīšanās pedagogs raksturo mākslinieces biogrāfiju, radošo darbību (var tikt izmantots informatīvais materiāls), izdala darba lapas (nr. 1).
- Skolēni nodarbības laikā skatās filmu (26 min.). (Filmas skatīšanās iespējama arī iepriekš mājās.)
- Pēc filmas noskatīšanās pedagogs uzdod skolēniem mājas darbu (darba lapas (nr. 1) izstrāde) – mākslas darbu salīdzinājuma veikšana. (Papildus var tikt izmantots informatīvais materiāls. Tajā norādītas interneta vietnes, kurās iespējams redzēt atsevišķu mākslas darbu pilnās versijas.)

DARBA LAPA NR. 1 – ESEJA (SKOLĒNAM)

1. Uzmanīgi noskaties visu filmu par Katrīnas Neiburgas mākslu! Ieklausies Katrīnas Neiburgas, Ievas Lejasmeijeres, Andreja Žagara komentāros par mākslinieces radošo darbību! Pievērs uzmanību, kādos medijos māksliniece strādājusi, kādas pieejas izmantojusi darbu tapšanas procesā, kādas tēmas risinājusi! (Papildus vari izmantot informatīvo materiālu.)
2. Izvēlies divus no zemāk minētajiem Katrīnas Neiburgas mākslas darbiem, kas fragmentāri parādās filmā! Norādītajās interneta vietnēs video darbi pieejami pilnā garumā:

   Katrīna Neiburga gaismas instalācija Preses namam festivālā "Staro Rīga"
   Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=ou_ZTY4pjWg
   Katrīna Neiburga, Andris Indāns, video klips "Gas of Latvia" "Preses nams"
   Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=upP-cyzg-A8
   Katrīna Neiburga "Preses nams" dokumentālā video instalācija 3 ekrānos
   Pieejams: https://vimeo.com/30311925
   Katrīna Neiburga "Kas meitenēm somiņā?"
   Pieejams: https://vimeo.com/24158864
   Katrīna Neiburga "Mērķis"
   Pieejams: https://vimeo.com/21065801
   Katrīna Neiburga "Satiksme"
   Pieejams: https://vimeo.com/22879701
   Katrīna Neiburga "Majami"
   Pieejams: https://vimeo.com/74804620
   Katrīna Neiburga "Trakā steiga"
   Pieejams: https://vimeo.com/74806576
   Katrīna Neiburga "SPAMATREX"
   Pieejams: https://vimeo.com/21926617
   Katrīna Neiburga "Lietu atmiņa"
   Pieejams: https://vimeo.com/48020124

3. Veic divu izvēlēto mākslas darbu salīdzinājumu brīvā esejas formā! Apjoms – viena A4 lapa. Norādi abu mākslas darbu nosaukumus, veido salīdzinājumu, uzsverot kopīgo un atšķirīgo, ietver atbildes uz šādiem jautājumiem:
   Kādēļ izvēlējies salīdzināt tieši šos mākslas darbus? Kas tevi tajos uzrunāja?
   Kādi mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi izmantoti?
   Kāda ir mākslas darbu noskaņa?
   Kāds, tavuprāt, ir mākslas darbu vēstījums? Kādā veidā vēstījums tiek pausts? Kas palīdz to atklāt?
   Kā apkārtējās vides apstākļi varētu būt ietekmējuši darba tapšanu? (Kādēļ māksliniece, tavuprāt, izvēlējusies veidot šo darbu?)
   Kādas emocijas, pārdomas mākslas darbi tevī raisa? Kā mākslas darbi ietekmē tavus uzskatus? Atbildi pamato!

3.VARIANTS – INDIVIDUĀLS RADOŠAIS DARBS "EKSPERIMENTS" (SKOLOTĀJAM)

Laiks: 2 mācību stundas

Mācību uzdevuma mērķis: sava individuālā (radošā) darba tapšanā pielietot apgūtās zināšanas par laikmetīgo mākslu Latvijas kultūrvides kontekstā un mākslinieces Katrīnas Neiburgas radošās darbības principiem.

1. mācību stunda

Mācību stundas uzdevums: izglītojamajiem patstāvīgi jāizmanto, jāpielāgo apgūtā informācija, zināšanas un pieredze, apvienojot to radošā darba idejas ģenerēšanā un tā realizācijā noteikto nosacījumu robežās.

Radošais uzdevums izglītojamajiem: individuāli un patstāvīgi ģenerēt radošā darba idejas, par bāzi izmantojot mākslinieces Katrīnas Neiburgas mākslas darbu radīšanas principu – cilvēka tēla pētniecību. Iesākt tā realizāciju. Jāizmanto darba lapa nr. 2.

Izglītojamā ieguvums: būs nostiprinājis, pielietojis praksē teorētiskās un praktiskās zināšanas par laikmetīgās mākslas parādībām un procesiem, adaptējis tās radošā darba idejas ģenerācijas procesā.

Vērtēšanas kritēriji: izglītojamo darba vērošana, sagatavotība mācību darba veikšanai, izpratne par radošā darba idejas ģenerēšanas procesu un radošā darba realizāciju, tā kvalitāte, attieksme pret mācību darbu. Mācību procesa sasniegumu vērtēšanai konkrētajā mācību stundā jāizmanto i/ni kā radošā darba starpvērtējums.

Mācību tehniskie līdzekļi: dators, projektors, pieeja internetam, filma "Kas te tik laikmetīgs? Katrīna Neiburga".

Darba piederumi un materiāli izglītojamajam: A4 pierakstu lapa (darba lapa nr. 2), pildspalva, zīmulis.

Darba piederumi un materiāli mājasdarba izpildei: A4 pierakstu lapa (darba lapa nr. 2), pildspalva, zīmulis, fotoaparāts vai mobilais tālrunis ar iebūvētu fotokameru, dators, pieeja internetam, *PowerPoint* programmatūra.

2. mācību stunda

Mācību stundas uzdevums: izglītojamajiem patstāvīgi jāizmanto, jāpielāgo apgūtā informācija, zināšanas un pieredze; jārosina izglītojamie radoši izmantot zināšanas praktiskā darbībā.

Mācību uzdevums izglītojamajiem: prezentēt savu individuālo radošo darbu un iesniegt trīs rezumējošas atziņas.

Izglītojamā ieguvums: būs nostiprinājis, pielietojis teorētiskās un praktiskās zināšanas, adaptējis tās radošā darba realizācijā, caur praktisku individuālā radošā darba izveidi padziļinājis laikmetīgās mākslas parādību un procesu dziļāku izpratni; kopīgās diskusijās pilnveidojis socializēšanās prasmes.

Vērtēšanas kritēriji un forma: izglītojamo darba vērošana, sagatavotība mācību darba veikšanai, izpratne par radošā darba realizāciju un prezentāciju, to kvalitāte, oriģinalitāte, mākslinieciskā kvalitāte, attieksme pret mācību darbu. Iesniegtās rezumējošās atziņas par

radošo mācību uzdevumu. Mācību procesa sasniegumu vērtējumā konkrētajai mācību stundai jāizmanto vērtēšanas forma 1/10.

Mācību tehniskie līdzekļi: izglītojamo sagatavotās radošo darbu prezentācijas.

Darba piederumi un materiāli izglītojamajam: sagatavotā radošā darba prezentācija.

Rezultātu prognoze: izglītojamie prot pielietot un adaptēt zināšanas par laikmetīgās mākslas parādībām un procesiem praktiskā radošā darba realizācijā; iepriekšējā mācību procesa laikā apgūtos vizuālās mākslas izteiksmes līdzekļus prot pielietot praktiskā darbā – pārcelt idejas tēlā, radot savu unikālu radošo darbu un vēstījuma interpretāciju. Radošā darba patstāvīga realizācija un komunikācija ar izvēlēto radošā darba tēlu pilnveidos socializēšanās prasmes. Izglītojamo darbi atkarībā no katra indivīda spējām sarežģītības pakāpē var atšķirties.

Nodarbību apraksts.

- Pirms filmas skatīšanās pedagogs raksturo mākslinieces biogrāfiju, radošo darbību (var tikt izmantots informatīvais materiāls), izdala darba lapas (nr. 2).
- Skolēni nodarbības laikā skatās filmas fragmentus (5:23–14:00; 23:19–24:32) vai, labākajā gadījumā, visu filmu (26 min.). (Filmas skatīšanās iespējama arī iepriekš mājās.)
- Pēc filmas noskatīšanās pedagogs aicina skolēnus pievērsties individuālajam radošajam darbam (darba lapa nr. 2).
- Konsultējoties ar pedagogu par tēmas izvēli, formālajiem risinājumiem, audzēkņi uzsāk darbu pie eksperimenta saskaņā ar norādījumiem darba lapā nr. 2 (pēc vajadzības tiek izmantots informatīvais materiāls, iespēja noskatīties mākslinieces darbus pilnā garumā norādītajās interneta vietnēs).
- Kad darbs pabeigts, nākamajā nodarbībā skolēni savu eksperimentu prezentē klases biedriem.
- Pēc darbu prezentācijām katrs skolēns īsi uzraksta uz lapas vienu līdz trīs atziņas, ko sapratis, iemācījies un ieguvis pēc uzdevuma izpildes, un iesniedz pedagogam.

DARBA LAPA NR. 2 – INDIVIDUĀLS RADOŠAIS DARBS "EKSPERIMENTS" (SKOLĒNAM)

Izpildot šo uzdevumu, tu dziļāk izpratīsi Katrīnas Neiburgas mākslas darbu radīšanas procesu, kas saistīts ar cilvēka un tā dažādo izpausmju pētīšanu. Iegūto informāciju varēsi izmantot, lai pilnveidotu pats savu radošo darbību – rastu jaunas idejas mākslas darbu tematiskajiem risinājumiem un to realizācijai.

Katrīnas Neiburgas radošās darbības centrā nostājas cilvēks, viņa daudzšķautnainā jūtu un emociju pasaule, kā arī izpausmes indivīda ikdienas rīcībā. Dokumentālā un antropoloģiskā mākslas darbu ievirze liek Katrīnai Neiburgai pētīt un iepazīt cilvēku visdažādākajās situācijās – meitenes klubos, pasažierus taksometrā, vīriešus garāžā un, protams, arī pašai sevi. Sarunu laikā uzklausītie stāsti, pārvērsti mākslas darbos, pauž universālas atziņas par dzīvi. Kā iedvesmas avots Katrīnai Neiburgai kalpo apkārtesošā vide, komunikācija, pašas un citu cilvēku pieredze. Mākslinieci radošajā darbībā virza veselīga ziņkārība par notiekošo sev apkārt, kas rada vēlmi izprast un analizēt pasauli.

1. Uzmanīgi noskaties visu filmu vai tās fragmentus (5:23–14:00; 23:19–24:32) par Katrīnas Neiburgas radošo darbību! Pievērs uzmanību, kādā veidā un kādos apstākļos māksliniece pēta apkārtējo pasauli un cilvēku tajā! (Papildus vari izmantot informatīvo materiālu. Tajā norādītas interneta vietnes, kurās iespējams noskatīties mākslinieces video darbus pilnā garumā.)
2. Izvēlies kādu sev interesējošu un neparastu sabiedrības locekli, par kuru tu vēlētos uzzināt kaut ko vairāk. Piemēram, kādas savdabīgas profesijas pārstāvi, cilvēku ar neparastu hobiju vai aizraušanos, netipiska un interesanta dzīvesveida realizētāju u.c.
3. Intervē šo personu, izzinot, piemēram, kāpēc tā izvēlējusies šādu profesiju, hobiju, aizraušanos, dzīvesveidu, kas tajā konkrēto personu aizrauj, uzzini, kāda ir personas attieksme pret dzīvi u.c.
4. Intervijas laikā fotografē un dokumentē izvēlēto personu, tās darbības un izpausmes konkrētā darba, hobija vai dzīvesveida procesā.
5. Apkopo un atlasi iegūto informāciju un fotogrāfijas.
6. Izveido prezentāciju klases biedriem (tā var būt uz papīra, *PowerPoint* programmatūrā u.c.), izmantojot intervijas gaitā radušos secinājumus un materiālu – citātus no intervijas un fotogrāfijas, lai trāpīgāk atklātu šīs personas unikalitāti, interesanto hobiju vai profesiju, savdabīgo pasaules redzējumu u.c.
7. Pēc prezentācijas izveides īsi uzraksti uz lapas vienu līdz trīs atziņas, ko esi sapratis, iemācījies un ieguvis pēc uzdevuma izpildes, un iesniedz skolotājam.

2. FILMAS IZKLĀSTS PA MINŪTĒM

Epizode	Laiks
Katrīna Neiburga – citāts	00:56
Katrīna Neiburga par laikmetīgo mākslu	1:17
TITRS - Katrīnas Neiburgas biogrāfija, māksla	1:40
Katrīna Neiburga par mākslas interpretācijām	2:49
Katrīna Neiburga – "Trīsgalvainais pūķis"	3:14
Katrīna Neiburga – "Preses nams"	3:31
Andrejs Žagars par laikmetīgo mākslu, Katrīnas Neiburgas mākslu	4:11
Katrīna Neiburga – "Kas meitenēm somiņā?"	5:24
Katrīna Neiburga par antropoloģijas aspektu savos darbos	5:45
Katrīna Neiburga – "Mērķis"	6:07
TITRS – Katrīnas Neiburgas darbs "Satiksme"	6:43
Katrīna Neiburga par darbu "Satiksme"	7:03
Katrīna Neiburga – citāts par sievišķību darbos	7:39
Katrīna Neiburga – "Satiksme"	7:50
Katrīna Neiburga par darbu "Satiksme"	9:52
Katrīna Neiburga – "Satiksme"	10:29
Katrīna Neiburga par tēmas izvēli mākslā	12:48
Ieva Lejasmeijere par Katrīnas Neiburgas mākslu	13:12
Katrīna Neiburga – "Majami"	13:23
Katrīna Neiburga– "Trakā steiga"	14:00
Andrejs Žagars par scenogrāfiju izrādei "Klīstošais holandietis"	14:18
Katrīnas Neiburgas scenogrāfija izrādei "Klīstošais holandietis"	14:32
Katrīna Neiburga par scenogrāfiju	15:01
Andrejs Žagars par scenogrāfiju izrādei "Jevgēņijs Oņegins"	15:35
Katrīnas Neiburgas scenogrāfija izrādei "Jevgēņijs Oņegins"	15:45
TITRS – plakāts Māras Zālītes izrādei "Leļļu opera"	16:17
Katrīna Neiburga par plakātu izrādei "Leļļu opera"	16:50
Andrejs Žagars par izrādes "Leļļu opera" plakātu	17:27
Katrīna Neiburga par plakātu izrādei "Leļļu opera"	18:07
Katrīna Neiburga – "Vientulība"	18:30
TITRS – Katrīnas Neiburgas darbs "Vientulība"	18:49
Katrīna Neiburga –"Vientulība"	19:14
Katrīna Neiburga par vecāku lomu, bērnību, studiju laiku, darbu Zviedrijā	19:28
Katrīna Neiburga – *"Spamatrex"*	20:59
Katrīna Neiburga – "Lietu atmiņa"	21:31
Andrejs Žagars par Katrīnas Neiburgas mākslu	21:39
Ieva Lejasmeijere par Katrīnas Neiburgas mākslu	22:12
Katrīna Neiburga par "Padusi"	22:23
Andrejs Žagars par Katrīnas Neiburgas mākslu	22:36
Katrīna Neiburga par "Padusi"	23:20
Ieva Lejasmeijere par Katrīnas Neiburgas mākslu	24:15
Katrīna Neiburga par gleznošanu	24:31
Katrīna Neiburga – "Melnais Čarlstons"	24:57
Katrīna Neiburga –"Spamatrex"	25:10

3. INFORMĀCIJA PAR FILMU

JĒDZIENI

Laikmetīgā māksla – termins ietver visus mākslas darbus, mākslas virzienus un kustības ar novatorisku vai avangardisku raksturu, kas radušies laika posmā no 20. gadsimta 60., 70. gadiem līdz pat mūsdienām. Laikmetīgā māksla uzrāda aktuālas, laikmetīgas tēmas un/vai izmanto modernus materiālus, formas.

Instalācija – termins popularitāti ieguva 20. gadsimta 70. gados. Instalācija var tikt veidota no dažādiem materiāliem un medijiem kā trīsdimensiju objekts. Tas tiek radīts noteiktam laika periodam un specifiskai vietai, akcentējot telpas uztveres īpatnības.

Video māksla – mākslas forma, kas parādījās 20. gadsimta 60., 70. gados. Tā ietver video un/vai audio materiālus, izmantojot kustīgus attēlus.

Arte Povera – 20. gadsimta 60., 70. gados Itālijā radusies mākslas kustība, kur darbu radīšanā izmantoti netradicionāli, vairs nevajadzīgi ikdienas priekšmeti un materiāli, piemēram, avīzes, vecas drēbes, dažādi cita veida atkritumi. Šādu mākslai netradicionālu materiālu izmantojuma mērķis bija apstrīdēt komerciālo mākslas galeriju radītās vērtības.

KATRĪNAS NEIBURGAS RADOŠĀ BIOGRĀFIJA

Multimediju mākslinieces Katrīna Neiburga dzimusi 1978. gadā. Mācījusies Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas pedagoģijas nodaļā (1996–1999), Vizuālās komunikācijas nodaļā (2000–2001), turpat 2002. gadā iegūstot maģistra grādu. Papildus mākslinieces pilnveidojusi savas zināšanas Stokholmas Karaliskajā Mākslas akadēmijā (1999–2000).

Kopš 2000. gada Katrīna Neiburga aktīvi organizē personālizstādes gan Latvijā, gan ārzemēs, piedalās Latvijas un starptautiska mēroga mākslas izstādēs, mākslas festivālos un projektos. Katrīna Neiburga piedalījusies Jauno Mākslinieku biennālē "*ArtGenda* 2000" Helsinkos (2000), 12. Tallinas grafikas triennālē (2001), "*Europar*t" Vīnē (2005), "Baltajās naktīs" Madridē (2006), 15. Sidnejas biennālē (2006), projektos – "*Femmes a'Europe*" Sentropēzā (2006), "*L'art contemporain en Europe*" Reimsā (2008), "*Images in the Night*" Parīzē (2008), 2. Katovices mākslas biennālē (2009) un citos nozīmīgos starptautiskos projektos. Mākslinieces darbi ietverti izstādēs un projektos Latvijā, Čehijā, Somijā, Francijā, Krievijā, Vācijā, Ķīnā, Austrijā, Austrālijā, Zviedrijā, Grieķijā, Igaunijā, Itālijā, Lielbritānijā, Nīderlandē un Lietuvā. Laikā no 2005. līdz 2006. gadam Katrīna Neiburga guva iespēju dzīvot un strādāt mākslinieku rezidencē Parīzē "*Cite des Arts*".

2001. gadā Katrīna Neiburga saņēma Latvijas Mākslinieku savienības gada balvu mākslā par radošo sasniegumu novitāti projektā "Tējas sēne". Atkārtoti 2002. gadā šo balvu saņēma par veiksmīgo multimediālo projektu kopā ar Moniku Pormali – "6. elements". 2008. gadā Katrīna Neiburga kļuva par pirmo Purvīša balvas laureāti, saņemot augstāko apbalvojumu latviešu mākslā par darbu "Vientulība". 2008. gadā mākslinieces tika nominēta prestižajai "*Ars Fennica*" – nozīmīgākajai Ziemeļvalstu mākslas balvai. Katrīnas Neiburgas darbi atrodas topošā Latvijas Laikmetīgās mākslas muzeja kolekcijā Rīgā, kā arī laikmetīgās mākslas muzejā "KIASMA" Helsinkos.

VISPĀRĪGS KATRĪNAS NEIBURGAS MĀKSLAS RAKSTUROJUMS

Katrīna Neiburga ir multimediju māksliniece, kura sevi spilgti pieteikusi video, instalāciju, fotogrāfiju, objektu mākslā, arī video scenogrāfijā. Mākslas zinātniece Elita Ansone Katrīnas Neiburgas radošo darbību "Personīga izstāde" kontekstā izceļ kā augstāko punktu latviešu video mākslā.[1] Turklāt arī pati māksliniece atzīst, ka tieši darbs ar video viņai sniedz būtisko iespēju strādāt ar laiku un to, kas noris laika gaitā.[2]

Katrīnas Neiburgas radošās darbības centrā ir cilvēks un viņa daudzšķautnainā jūtu un emociju pasaule, kā arī indivīda ikdienas rīcības izpausmes. Antropoloģiskā mākslas darbu ievirze liek Katrīnai Neiburgai pētīt un iepazīt cilvēku visdažādākajās situācijās – meitenes klubos, pasažierus taksometrā, vīriešus garāžā un, protams, arī pašai sevi. "Viņas darbos patiešām rezonansē visdažādākās intereses – no sociāli aktīvas pozīcijas, kritikas vai ironizēšanas par pop un patērētāju kultūras vērtībām, [..] savdabīgi nacionālā koda meklējumi līdz pavisam personīgai savas ikdienas telpas atsegšanai,"[3] Katrīnas Neiburgas radošo darbību komentē mākslas zinātniece Ieva Astahovska. Sarunu laikā iegūtie personiskie stāsti, pārvērsti mākslas darbos, pauž universālas atziņas par dzīvi. Tie ietver reizē individuālo un kolektīvo pieredzi un atmiņas. Kā iedvesmas avots Katrīnai Neiburgai kalpo dokumentālā vide, komunikācija, sava un citu cilvēku pieredze. Mākslinieci radošajā darbībā virza veselīga ziņkārība par notiekošo sev apkārt, kas rada vēlmi izprast un analizēt pasauli. Katrīnas Neiburgas darbi reflektē par atmiņām, gaistošo vēsturi un nostaļģiju pēc tās. Lai arī nereti viņas radošā darbība tiek skatīta feminisma prizmā, tomēr pati māksliniece norāda, ka drīzāk darbi atklāj personisko pieredzi sievietes pozīcijā, nesaistot sevi ar feminisma kustības idejām.[4] Katrīnai Neiburgai galvenais ir "iznest" emociju, nevis sadomātu koncepciju,[5] tādēļ saprotams, ka skatītājam darbu tēmas ir tuvas un viegli uztveramas. Turklāt Katrīnas Neiburgas darbi apvieno ne tikai smalku realitātes refleksiju, bet arī vizuāli spēcīgu meistarību un estētisko baudījumu.

Apgūtās montāžas prasmes Katrīna Neiburga izmantojusi, darbojoties kā vīdžejs gan Latvijā, gan citur Eiropā. Vīdžejojot viņa miksējusi kustīgus, pašas uzņemtus video materiālus. Katrīna Neiburga veiksmīgi veidojusi arī video scenogrāfijas izrādēm Latvijas Nacionālajā operā un baletā, Jaunajā Rīgas teātrī, grupas "Instrumenti", pianista Vestarda Šimkus koncertiem u.c.

---

[1]Matisāne, Inese. *Purvīša balvu saņem Katrīna Neiburga*, [skatīts: 09.12.2015.], pieejams: http://www.lvportals.lv/print.php?id=187725

[2] Sproģe, Elīna (2015) *Katrīna Neiburga*. Rīga: Neputns, 57. lpp.

[3] Astahovska, Ieva. Supermeitenes un zudušais laiks. *Kultūras diena*, 06.03.2014.

[4] Sproģe, Elīna(2015) *Katrīna Neiburga*. Rīga: Neputns, 17. lpp.

[5] Turpat, 41. lpp.

FILMĀ IETVERTO KATRĪNAS NEIBURGAS MĀKSLAS DARBU RAKSTUROJUMS

Katrīna Neiburga "Preses nams", 2009. gads

Festivālā "Staro Rīga" māksliniece piedalījās ar gaismas instalāciju, ko veidoja Preses nama ēkas fasādei. Mūziķa Andra Indāna skaņdarba pavadījumā viņa veidoja ornamentālas gaismu saspēles uz Preses nama 22 stāvu augstās sienas. Vēlāk, izmantojot nofilmēto materiālu, kā arī kadrus no Lāčplēša dienas militārās parādes un abu autoru inscenējumus, tika izveidots skaņdarba video klips. Ar trauksmainību, gaismas zibšņiem, pamestajām nama telpām un militāro klātbūtni video klips raisa baisas nojautas par nākotni un liek atcerēties pagātni, radot asociācijas arī par OMON kaujinieku 1991. gadā realizēto Preses nama ieņemšanu.

Pamestais Preses nams ar kādreiz tik dzīvīgo saturu, daudznozīmīgo, sociālpolitisko notikumu apēnoto gaisotni, kā arī personiskā emocionālā saistība, kas iezīmējas kā bērnības rotaļu laukums, rosināja Katrīnu Neiburgu veidot mākslas darbu saistībā ar šo ēku. Rezultātā 2011. gadā tika izveidota dokumentālā instalācija – video darbs, kas vēstīja par nama "ziedu laikiem" caur kādreizējo iemītniekiem atmiņām šī brīža situācijas kontekstā. Intervijas pamestajā ēkā tapa gan ar bijušajiem Preses nama žurnālistiem, gan dežurantiem – ikvienu, kas piepildīja ēku ar saturu.[6] Preses nams Katrīnas darbā parādās kā aizgājušo laiku godības piemineklis. Zudušo laiku neatgriezeniskumu un šī brīža skaudro realitāti vēl vairāk uzsver personisko pieredzes stāstu skatupunkts.

Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=ou_ZTY4pjWg (Staro Rīga, Preses nams)

Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=upP-cyzg-A8 (*Gas Of Latvia* video klips "Preses Nams")

Pieejams: https://vimeo.com/30311925 Dokumentālā instalācija par Preses namu

Katrīna Neiburga "Kas meitenēm somiņā?", 2002. gads

Video darbā Katrīna Neiburga uzrunā Rīgas klubos sastaptās sievietes, uzdodot jautājumu par somiņas saturu. Izmantojot iepriekš minēto antropoloģisko pieeju, uzdrošinoties un radot uzticību sievietēs, mākslinieciei izdevās gūt atklātas atbildes. Katrīna Neiburga ne tikai izzināja somiņu fizisko saturu, bet atklāja pašu meiteņu personīgos stāstus, kas spilgti parādījās sieviešu plašajos komentāros par somiņās esošajiem priekšmetiem. "Tā tiek piefiksēta laikmeta garam raksturīga apmātība ar viltus māņiem, ezotēriku, ticība talismaniem, pakļaušanās popkultūras klišejām, preču, brendu un skaistuma kultam, par ko liecina somiņās atrodamās novājēšanas tabletes, īpašas smaržas vīriešu savaldzināšanai un citi

[6] Sproģe, Elīna (2015) *Katrīna Neiburga*. Rīga: Neputns, 51. lpp.

brīnumi."[7] Tādējādi mākslinieciei izdevies fiksēt un atainot mūsdienu sievietes pasauli, viņas pārliecības, bailes un skatījumu uz dzīvi, tajā pašā laikā dokumentējot pastāvošās atšķirības.
Pieejams: https://vimeo.com/24158864

Katrīna Neiburga "Mērķis", 2008. gads

Video darbā redzamas dažādas bērnu rotaļlietas un lelles, kas nakts aizsegā ir atdzīvojušās un dodas karot. Trauksmainās kaujas ainas, kurās piedalās šķietami nevainīgās rotaļlietas, norisinās, kamēr māksliniece un viņas dēls guļ. Ierosme veidot šo mākslas darbu Katrīnai Neiburgai radusies pēc negatīvas personīgās pieredzes publiskajā telpā. Darbs asociatīvā veidā vēsta par visur valdošo absurdu, māņiem, nedrošības sajūtu un agresiju, kas var skart ikvienu indivīdu. "Neviens savā šķietami sakārtotajā un ierastajā dzīvē nav pasargāts no aprobežotības un trulas agresijas, kas var izvērsties pat pret pilnībā nekaitīgu darbu un tā autoru." Spēļu karavīri, apgāztas lauvas un begemota figūriņas [..], kā arī *vaņkas-staņkas* lelle var iegūt biedējošu spēku un reālu būtņu izmērus mūsu dzīvē."[8] Mākslas zinātniece Aiga Dzalbe norāda, ka darbs vedina uz domām par pārbaudīto metodi, kurā ar spēles palīdzību mēs tiecamies atbrīvoties no bailēm, kuru cēloņus reālajā dzīvē cilvēks viens nekādi nevar ietekmēt.[9]
Pieejams: https://vimeo.com/21065801

Katrīna Neiburga "Satiksme", 2003. gads

Veidojot video darbu, Katrīna Neiburga divas nedēļas braukāja pa Rīgu taksometrā (automašīna „Volga"), vadāja pasažierus, runāja ar saviem klientiem, filmēja viņu rīcību, komentārus, stāstus. Kā māksliniece saka filmā, par iedvesmas avotu darba tapšanai kalpojusi Mildas tante – gados veca, skarba, bet spēcīga sieviete, kaimiņiene, kas strādāja par taksometra šoferi. Šajā darbā tiešā veidā centrā tiek nostādīts cilvēks – komunikācija, atvērtība, atturība, nekaunība, vaļsirdība un citas izpausmes formas. Te apvienojas Katrīnas personīgā taksometra vadītājas pieredze un intervijas ar sievietēm – taksometru vadītājām Rīgā, kuras Katrīna filmēja kā pasažiere, uzklausot gadu gaitā uzkrāto pieredzi par šo profesiju un akcentējot sievietes sociālo lomu tajā. Vēlāk darbs tika eksponēts Āgenskalna tirgus rajona taksometru pieturā, Mildas kundzes taksometrā. Līdzīgi kā citus mākslinieces darbus, arī šo var uztvert caur savdabīgu antropoloģiska pētījuma prizmu. Pētījuma centrā

[7] Sproģe, Elīna (2015) *Katrīna Neiburga.* Rīga: Neputns, 15. lpp.
[8] Taurens, Jānis. Personīgs pikniks ceļmalā. *Studija*, 2008, Nr. 63.
[9] Dzalbe, Aiga. Vide pašportrets. *Rīgas Forums*, 21. - 28. 11.2008.

atrodas cilvēks, par kuru esošie secinājumi no sievišķīgām pozīcijām raksturo Rīgas iedzīvotāju un spēcīgo sievietes lomu sabiedrībā.
Pieejams: https://vimeo.com/22879701

Katrīna Neiburga "Majami", 2013. gads

Video darbā atainota Rīgas mazdārziņu kolorītā vide un to iedzīvotāji. Raksturojošais vizuālais materiāls tiek apvienots ar Katrīnas Neiburgas vadītajām atklātajām intervijām ar sastaptajiem cilvēkiem. Mazdārziņu vide te atklājas kā savrupa, noslēpumaina, pašorganizējoša sistēma, beznoteikumu teritorija, kurā netrūkst kriminogēnās pasaules, zādzības, vietējo baumu, kas izpaužas sava veida mitoloģijā.[10] Mākslinieces šim darbam velk paralēles ar filmu par Preses nama bijušajiem darbiniekiem, jo arī mazdārziņi kļūst par izzūdošu fenomenu Rīgas ainavā. Arvien straujāk tos nomaina infrastruktūras uzlabojumi. Fokusā ir cilvēks, kas pamazām zaudē savu dzīves telpu, radot nostalģiskas un melanholiskas sajūtas par aizgājušo vispār. Mazdārziņi Katrīnai Neiburgai ir tikai tēma, lai piekļūtu cilvēka dvēseles dziļākajiem slāņiem, kas viņai meistarīgi izdodas, uzklausot pavisam personiskas un skarbas dzīves atziņas.
Pieejams: https://vimeo.com/74804620

Katrīna Neiburga "Trakā steiga", 2013. gads

Māksliniece projekta ietvaros veidojusi emocionālu, izjustu un estētiski baudāmu video pavadījumu Vestarda Šimkus un elektroniskās mūzikas dueta *Elvi/Dunian* koncertprogrammai. "[..] jūras liedagu dzedri gotiskajā prelūdijā un fūgā Ziemeļu vējš, dzīva koka upurēšana mākslai Vāgnera Izoldes mīlas nāvē, mājīgu uguni Brāmsa Šūpuļdziesmā. Turklāt Neiburgai ir sava koncepcija par mūzikas spēju darīt brīnumus: no jauna piecelt mežā nogāztos kokus (Glāsa "Mad Rush"/Trakā steiga), ar ekskavatora kausu celt, nevis graut (paša Vestarda "Melnais čarlstons"), atjaunot tikko uguns sadedzinātu iedzīvi (Ravela "Spāņu rapsodija")",[11] Katrīnas Neiburgas radošo pienesumu koncertprogrammā komentē muzikoloģe Inese Lūsiņa.
Pieejams: https://vimeo.com/74806576

[10] Kristīne un Katrīna: *Zudušie dārzi Bolderājā*, [skatīts: 10.12.2015.], pieejams: http://www.satori.lv/raksts/6108/Kristine_un_Katrina/Zudusie_darzi_Bolderaja
[11] Lūsiņa, Inese. *Vestarda Šimkus koncerta recenzija. Sava koncepcija par mūzikas spēju darīt brīnumus,* [skatīts:10.12.2015], pieejams: http://www.diena.lv/kd/recenzijas/vestarda-simkus-koncerta-recenzija-sava-koncepcija-par-muzikas-speju-darit-brinumus-13983705

Katrīnas Neiburgas scenogrāfija izrādei "Klīstošais holandietis", 2002. gads

Riharda Vāgnera opera "Klīstošais holandietis" 2002. gadā Andreja Žagara režijā debitēja Dalhallas operas festivālā Zviedrijā. 2003. gadā ar šo iestudējumu Latvijas operā pirmo reizi parādās video māksla Katrīnas Neiburgas izpildījumā. Par vienu no sākotnējiem iedvesmas avotiem video tapšanā Katrīna min titullomas atveidotāja Jevgeņija Ņikitina izteiksmīgo tetovēto torsu. Šīs orientālās zīmes vēlāk parādās slīdošā stāstā, simboliski atklājot varoņu likteņus. Līdzīgi kā savos iepriekšējos video darbos, māksliniece tiekusies iepazīt pētāmo objektu līdz sīkākajām detaļām. Meklējot motīvus video darbiem, Katrīna apmeklējusi Rīgas jūrskolu, izstaigājusi dažādus kuģus, runājusi ar bocmaņiem, slimnīcā filmējusi kardiogrammas, lai simboliskā valodā vēstītu par naudas un likteņa tēmām.[12]

Katrīnas Neiburgas scenogrāfija izrādei "Jevgēņijs Oņegins", 2010. gads

Darba tapšanas procesā māksliniece devās uz Sanktpēterburgu, lai gūtu autentisko materiālu video izveidei un apmeklētu Aleksandra Puškina dzimtās vietas. Video scenogrāfijā atainota nemainīgā daba, ūdeņi un pilsētas skati.[13] Skatuves vidū māksliniece izveidojusi izrādes laikā transformējamu elementu. No gultas, kas ir simbols triju paaudžu sieviešu mājas dzīvei, tas pārtop par galdu, cīņas laukumu, nāves vietu, beigās izšķīstot gabalos. "[..] sapratu, ka tā atslēga varētu būt milzu gulta, kas ir [..] viss vienā. Arī šeit gulta kā objekts, ap kuru grozās mājas dzīve, izrietēja no manas personīgās pieredzes,"[14] komentē māksliniece, iezīmējot individualizēto pieeju scenogrāfijas izveidē.

Katrīna Neiburga "Vientulība", 2006. gads

Darbs veidots kā 11 minūšu gara videoinstalācija no fotogrāfijām, kas iekustinātas slīdināšanas tehnikā. Video projekcijas uz trīs ekrāniem ataino mākslinieces privāto zonu, istabu, kas ir pilna ar visikdienišķākajām lietām. Tās liecina par esošo steigu un ikdienas skrējienu, bet tvertā skatu punkta un radītās atmosfēras dēļ telpa ir pilnībā sastingusi, paliek tukšums, kas ir pilns ar vientulību, atsvešinātību un sasalumu. Katrīnai Neiburgai būtiski bija darbu veikt vienatnē, izmantojot foto taimeri, lai ietvertu kadrā arī sevi, turpinot atainot cilvēku, tikai šoreiz pavisam personiskā tvērumā, sniedzot patiesi intīmu vēstījumu. "Kopā salipušo mirkļu plūsmā slīdoša telpas panorāma fiksē to, no kā summējas eksistences stāvoklis. Pieskaras tam, ko sauc visbanālākajā vārdā – par dzīvi,"[15] komentē mākslas

[12] Rušeniece, Līga. *Nav strāvas, nav mākslas,* [skatīts: 0912.2015.], pieejams: http://apollo.tvnet.lv/zinas/nav-stravas-nav-makslas/304480
[13] Sproģe, Elīna (2015) *Katrīna Neiburga*. Rīga: Neputns, 49. lpp.
[14] Turpat, 73. lpp.
[15] Astahovska, Ieva. Supermeitenes un zudušais laiks. *Kultūras diena*, 06.03.2014.

zinātniece Ieva Astahovska. Eksistenciālās vientulības sajūtas un nošķirtību, kas cauraužas ikdienas dzīvei, akcentē arī pati autore: "Esmu radījusi vidi, kur cilvēks var apsēsties, domāt par sevi. Katrs cilvēks ir viens pats – vienmēr viens pats. Tur nelīdz ne bērni, ne ģimene. Arī bērnam tu esi vajadzīgs tik ilgi, kamēr viņš fiziski netiek galā ar pasauli. Bet kulies tu viens."[16] "Tā nav šokējoša vai jauna atklāsme. Taču tā ir ļoti svarīga, atpazīstama un sena kā pati pasaule." [17]
Pieejams: http://www.vkn.lv/index.php?parent=787

Katrīna Neiburga "Spamatrex", 2005. gads

Ideja darbam radusies, iedvesmojoties no antivīrusa programmatūras nobrukšanas, kas datorā ar e-pasta starpniecību ļāva iebirt neskaitāmam daudzumam tā saukto mēstuļu ar dažādiem reklāmu saukļiem. Video darbā tiek atklāts mirklis, kurā personīgās e-pasta gaidas neattaisnojas, jo pastkastītē iekrīt kārtējais masveida reklāmas triks, kas tiek ģenerēts ar bezpersonisku robotu un mašinēriju palīdzību. Maskas, kas veidotas no mākslinieces sejas atlējuma ģipsī, simbolizē anonīmos sūtītājus, bet pati mākslinieces centrā izpilda "*Spama* dziesmu".[18] Dziesma tapusi no mēstuļu virsrakstiem, kas poētiskā manierē piedāvā dažādus dzīves labumus. Savā ziņā tas ir stāsts par bezspēcību nekontrolējama procesa priekšā. Maskas rada atsvešinātības un trauksmainu baiļu izjūtas. "Lietas un procesi, ko mainīt vairs nevar. Viss vienā virzienā. Nav iespējams atgriezties un atsaukt reiz izdarīto. Rīcības sekas, ar tām jāsadzīvo vai arī… Skatītājs kļūst VAINĪGS. Regulāras *spamu* izdrukas tam ir patstāvīgs atgādinājums,"[19] Katrīnas darbu komentē mākslinieks Ojārs Pētersons.
Pieejams: https://vimeo.com/21926617

Katrīna Neiburga "Lietu atmiņa", 2012. gads

Mākslinieces izdodas darba vēstījumā apvienot personisko ar universālo. Stāsta centrā ir cilvēks, ļoti tuvs – Katrīnas ome, arī viņa pati un mamma. Video ar ikdienišķām dzīves situācijām un to kombinācija ar priekšmetiem veido vēstījumu par kaut ko daudz dziļāku: "Klusi un sensili stāstnieki – drēbju skapja spoguļa virsma, naktsgaldiņa atvilktnes, stāvlampas abažūrā mestais gaismas loks, pār gultu pārmestās sedziņas un tumsu norobežojošās aizkara krokas – vēstī par laika ietekmi uz cilvēku, un viņa attieksmi pret sevi,

[16] Naumanis, Normunds, Rietuma, Dita. Intervija ar Katrīnu Neiburgu. Pārsteidzošā latviete. *Diena*, 28.11.2005.
[17] Neiburga, Katrīna. *Vientulība*, [skatīts: 01.12.2015.], pieejams: http://www.vkn.lv/index.php?parent=787
[18] Sproģe, Elīna (2015) *Katrīna Neiburga*. Rīga: Neputns, 51. lpp.
[19] Pētersons, Ojārs. Skatītājs kļūst vainīgais. No: Bankovskis, Pauls, Ohsers, Tims, Dundure, Iveta (2006) *Pārsteidzošā latviete*. Rīga: B.i. 13. lpp.

savu raksturu un ārējo veidolu." [20] Katrīna Neiburga komentē, ka mazie video, kas iemontēti priekšmetos, ir kā mazi altārīši ikdienas kustībai. [21] Impulsu darba tapšanai māksliniece guvusi personīgajā pieredzē: "Es jau vairākus gadus esmu gribējusi padomāt par paaudžu atšķirībām, par sarunām starp mazmeitām un vecmāmiņām, starp meitām un mammām. [..] Man liekas, ka tu vienā brīdī pārstāj klausīties savos vecākos [..] vēl trakāk ir ar vecmāmiņām, jo tur jau ir pavisam tālu no īstās dzīves, bet viņas visas joprojām dzīvo savu dzīvi."[22]
Pieejams: https://vimeo.com/48020124

Katrīna Neiburga, Andris Eglītis, Latvijas ekspozīcija 56. Starptautiskajā Venēcijas mākslas biennālē – "Paduse", 2015. gads

Sākotnēji vērienīgā instalācija tika izveidota 2014. gadā *"Suvival Kit"* festivālā tekstilfabrikā "Boļševička", gadu vēlāk, transformēta tā ceļoja uz Venēciju. Abu mākslinieku kopdarbs "Paduse" reflektē par vīriešu pasauli – garāžām zūdošās postpadomju pasaules kontekstā. Ekspozīcijas nosaukums asociatīvi runā par azoti, kas vīriem sniedz drošuma un siltuma sajūtu. Tajā pašā laikā "Paduses nozīme ir daudzšķautņaina. No vienas puses, tā simbolizē virtuālajam laikmetam raksturīgu tieksmi pēc taustāmas realitātes.[..] Paduse runā arī par vajadzību pēc savas telpas un norobežošanās, kas mēdz būt raksturīgi tieši vīriešiem."[23] Katedrāles formas instalācijā sabalsojas padomju laika sekciju fragmenti, mazdārziņu paliekas, ledusskapju durvis un detaļas. Iekšpusē gluži kā svētnīcā atklājas Katrīnas Neiburgas video darbu un garāžu galvenie varoņi – vīri. Māksliniece tos tvērusi skrupulozi, uzsverot detaļas ar biezo ūsu tuvplāniem, cigarešu dūmiem. "Garāžu vīriešu noslēgtās, pašpietiekamās vides pietuvinājums turpina jau ilgstošo Katrīnas Neiburgas interesi par dzimtes lomām un to translāciju caur personīgo pieredzi. Iepriekš viņa konsekventi pievērsās sieviešu portretējumiem [..]"[24] Ekspozīciju pavada Andra Indāna, Jāņa Šipkēvica muzikālā kompozīcija Rīgas Doma skolas zēnu korim un Rīgas Tehniskās universitātes vīru korim "Gaudeamus". "Puiku izdvestās skaņas rotaļu laikā [..] un vīru darbnīcās dzirdamā duna veido muzikālu dialogu starp bērnību un pieaugušo dzīvi,"[25] komentē Katrīna Neiburga, radot atsauci par pieaugušo vīru ķimerēšanos garāžā un bērnības dienu štābiņiem, kas vienlaikus ir zēnu patveršanās vieta un lepnuma avots. Tomēr atkal stāsts nav par to – par

[20] Sproģe, Elīna (2015) *Katrīna Neiburga*. Rīga: Neputns, 57. lpp.
[21] Auzāne, Ilze, Kalns Kristaps. Intervija ar Katrīnu Neiburgu. Ģimenes lieta. *Dienas Izklaide*, 23.08.2012.
[22] Turpat.
[23] Zalāne, Elīna. Skaidu plākšņu paduse. *Sestdiena*, 08.05.2015.
[24] Astahovska, Ieva. Spalvainās paduses kosmoss. No: Vanags Kaspars, Astahovska Ieva (2015) *Armpit Latvian Pavilion The 56th International Art Exhibition – La Biennale di Venezia*. Riga: The Latvian Centre for Contemporary Art,178. lpp.
[25] Auzāne, Ilze. Venēcijas mākslas biennāles Latvijas ekspozīcija caur atslēgas caurumu. *Diena*, 07.04.2015.

postpadomju telpu, garāžām vai vīriešiem. Bet gan par cilvēku,“[26] nobeigumā teic māksliniece.

[26] Zalāne, Elīna. Skaidu plākšņu paduse. *Sestdiena*, 08.05.2015.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Astahovska, Ieva. Spalvainās paduses kosmoss. No: Vanags Kaspars, Astahovska Ieva (2015) *Armpit Latvian Pavilion The 56th International Art Exhibition – La Biennale di Venezia*, Riga: The Latvian Centre for Contemporary Art.
2. Astahovska, Ieva. Supermeitenes un zudušais laiks. *Kultūras diena*, 06.03.2014.
3. Auzāne, Ilze, Kalns Kristaps. Intervija ar Katrīnu Neiburgu. Ģimenes lieta. *Dienas Izklaide*, 23.08.2012.
4. Auzāne, Ilze. Venēcijas mākslas biennāles Latvijas ekspozīcija caur atslēgas caurumu. *Diena*, 07.04.2015.
5. Dzalbe, Aiga. Vide pašportrets. *Rīgas Forums*, 21. - 28. 11.2008.
6. Kristīne un Katrīna: *Zudušie dārzi Bolderājā*, [skatīts: 10.12.2015.], pieejams: http://www.satori.lv/raksts/6108/Kristine_un_Katrina/Zudusie_darzi_Bolderaja
7. Lūsiņa, Inese. *Vestarda Šimkus koncerta recenzija. Sava koncepcija par mūzikas spēju darīt brīnumus*, [skatīts:10.12.2015], pieejams: http://www.diena.lv/kd/recenzijas/vestarda-simkus-koncerta-recenzija-sava-koncepcija-par-muzikas-speju-darit-brinumus-13983705
8. Matisāne, Inese. *Purvīša balvu saņem Katrīna Neiburga*, [skatīts: 09.12.2015.], pieejams: http://www.lvportals.lv/print.php?id=187725
9. Naumanis, Normunds, Rietuma Dita. Intervija ar Katrīnu Neiburgu. Pārsteidzošā latviete. *Diena*, 28.11.2005.
10. Neiburga, Katrīna. *Vientulība*, [skatīts: 01.12.2015.], pieejams: http://www.vkn.lv/index.php?parent=787
11. Pētersons Ojārs. Skatītājs kļūst vainīgais. No: Bankovskis, Pauls, Ohsers, Tims, Dundure, Iveta. *Pārsteidzošā latviete*. Rīga: B.i. 2006.
12. Rušeniece, Līga. *Nav strāvas, nav mākslas*, [skatīts: 0912.2015.], pieejams: http://apollo.tvnet.lv/zinas/nav-stravas-nav-makslas/304480
13. Sproģe, Elīna (2015) *Katrīna Neiburga*. Rīga: Neputns.
14. Taurens, Jānis. Personīgs pikniks ceļmalā. *Studija*, 2008, Nr. 63.
15. Zalāne, Elīna. Skaidu plākšņu paduse. *Sestdiena*, 08.05.2015.